GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 21. *Mercurĭ, 28 Ianuariu (9 Februariu.)* **1887.**

Braşovŭ, 27 Ianuariu 1887.

E lucru cunoscutŭ, şi în ţéră şi în afară din ţéră, că orice mişcare întreprinsă de popórele nemaghiare pentru progresulŭ şi înaintarea lorŭ nu numai nu e bine vĕḍută de stăpânirea ungurésca, ci e împiedecată chiar séu deadreptulŭ de către guvernŭ prin diferite mĕsurĭ, între care loculŭ ântêiu ilŭ ocupă nesfêrşitele ordonaţe ilegale, séu indirectŭ prin organele lui începêndŭ dela ilustrităţile fişpănescĭ până la măriile lorŭ solgăbirĕescĭ, prin ameninţărĭ. Mai vine apoi şi pressa maghiaro-jidană cu ţipetele ei şi tréba e făcută, „opiniunea publică“ s'a pronunţatŭ. Ḍiarele nemaghiare pe câtŭ se póte se opresoŭ d'a se cetí, lucrările de literatură, mai alesŭ istorică din trecutulŭ nostru, se confiscă, cărţile şcolare care nu le convinŭ şoviniştilorŭ nu se aprobă şi se scotŭ din scóle, şi aşa mai departe în infinitŭ.

Nu ne-a rĕmasŭ decâtŭ unŭ cercŭ fórte restrînsŭ de activitate ḍiaristică şi literară, care încă abia dă înainte, pentru că stăpânirea ungurésca îngrijesce, ca poporulŭ nostru sĕ se cultive încetŭ de totŭ şi sĕ-lŭ reducă în privinţa materială la cea mai simplă espresiune. La acestea se mai adaugă apoi şi indiferentismulŭ de care e cuprinsă o parte a inteligenţei nóstre dela oraşe şi dela sate faţă cu mişcarea nóstră literară, şi astfelŭ sĕ ne mai mirămŭ că facemŭ doi paşĭ înainte şi unulŭ îndĕrĕtŭ.

De aceste sentimente cuprinsŭ, unŭ zelosŭ susţiitorŭ alŭ pressei şi literaturei nóstre în genere mâhnitŭ pentru slaba pártinire a acestora, ne trimite unŭ articulŭ arĕtândŭ unele mijlóce, prin care s'ar puté înlătura multe neajunsurĭ în acéstă privinţă şi s'ar încuragea acea parte a bărbaţilorŭ nostri cu carte, carĭ au lucratŭ şi lucréză neobositŭ, precum şi aceia carĭ arŭ avé dorinţa ferbinte a lucra pentru înavuţirea literaturei nóstre şi prin urmare pentru cultura poporului, ér cu timpulŭ pentru ridicarea literaturei române la o tréptă mai înaltă. Eată articululŭ:

„E ceva cunoscutŭ, că nicĭ unŭ lucru, care nu se plătesce celŭ puţinŭ amĕsuratŭ muncei, nu se face bucurosŭ şi nu se perfecţionéză ci rĕmâne baltă; din contră totŭ lucrulŭ plătitŭ cum se cuvine se încércă şi prin emulaţiunea celorŭ ce-lŭ facŭ se perfecţionéză. Adevĕrului acestuia nu i se póte sustrage nicĭ celŭ care lucréză cu péna.“

„De lucrurile acelea care nu se plătescŭ se ţine, durere, şi a face literatură românéscă, adecă a scrie româneşce.“

„Foile nóstre politice, deşi luptă pentru drepturile poporului românŭ cu rară energiă şi abnegaţiune suferindŭ şi espunêndu-se la tóte, arŭ trebui sĕ fiă cetite de toţĭ Românii, carĭ au învĕţatŭ câtuşĭ de puţină carte. Cu ei însĕ totŭ îşĭ mai esplică omulŭ lucrulŭ, căcĭ ce e dreptŭ, poporulŭ nostru încă n'are acea maturitate politică, ca sĕ scie apreţia serviciulŭ ce i-lŭ facŭ ḍiarele, nicĭ cultură destulă — mulţămită trecutului întunecosŭ şi în mare parte presintelui vitregŭ — ca sé cetéscă foi în massă, cum facŭ popórele înaintate în cultură.“

„Dér ce facŭ inteligenţii? Unii, mai alesŭ cei de pe la sate, nu simtŭ mai de locŭ lipsa nutrimentului spiritualŭ. Aceştia lucră, economisescŭ, agonisescŭ; tóte celelalte le lasă în voia lui Dumneḍeu. Totŭ ce nu aduce crucerŭ în casă n'are preţŭ înaintea lorŭ, totŭ ce duce crucerulŭ din casă e urgisitŭ de ei.“

„Alţii simtŭ lipsa nutrimentului spiritualŭ, arŭ prenumĕra bucurosŭ foi române, nu le-ar părea rĕu pentru bănişorii daţĭ, dér se temŭ că abonândŭ foi române se vorŭ strica cu „măria sa“ solgăbirĕulŭ, cu ilustritatea fişpănéscă, de esemplu cu Banffy-paşa, cu şefii lorŭ de dregătoriă séu cu alţĭ „puternicĭ“ ai ḍilei şi timpului.“

„E lucru sciutŭ, că a ceti foi românescĭ, în ochii „opiniunei publice“ unguresci, séu mai bine ḍisŭ în ochii pressei maghiaro-jidane şi a marilorŭ şi micilorŭ tiranĭ, trece de „trădare de patriă.“ Toţĭ aceia, carĭ comitŭ acéstă „crimă“, suntŭ consemnaţĭ şi ţinuţĭ în evidenţă. Aceştia citescŭ pe „Magyar Allam“ şi alte foi neromâne ajutorândŭ cu banii lorŭ, sustraşĭ literaturei române, literaturĭ streine. Micŭ e numĕrulŭ acelorŭ inteligenţĭ independenţĭ după caracterŭ şi posiţiune, carĭ ţinŭ foi politice române. Ce mirare déră, că foile nóstre politice au sĕ lupte cu marĭ greutăţĭ!“

„Literatura nóstră beletristică de ḑecĭ de anĭ n'a făcutŭ mai nicĭ unŭ progresŭ. Cele două foi ce le avemŭ cu chiu cu vai abia o ducŭ. Ţi se rupe inima vĕḍêndŭ formatulŭ, esposiţiunea şi mai alesŭ ilustraţiunile lorŭ, când le asemenĭ cu cele ale altorŭ foi beletristice neromâne. Dér ce sĕ facă redactorii lorŭ? Lucrările, hârtia, tiparulŭ şi ilustraţiunile frumóse costă banĭ, mulţĭ banĭ, şi publiculŭ nostru dă puţinĭ, fórte puţinĭ, şi apoi şi aceştia numai cu mare nĕcazŭ. De ḑecĭ de anĭ n'a apărutŭ o nuvelă, unŭ romanŭ originalŭ de Dómne-ajută. Dér ce sĕ facĭ când damele nóstre cetescŭ în tóte limbile, numai româneşce pré puţinŭ; când ţinŭ de „bon ton“ a ceti în limbĭ streine şi de „mărginire“ a ceti mai multŭ româneşce; când tótă lumea umblă după ameţélă, ér nu după adevĕrŭ şi realitate! Când vomŭ avé noi romancierĭ ca Victor Hugo, Dumas ş. a. séu baremĭ ca Germanii, şi romanurĭ ca cele scrise de aceştia? Atuncĭ, când ne vomŭ da banii noştri pe opurĭ române — bune, slabe cum suntŭ la începutŭ, mai bune mai târḑiu şi escelente în fine — şi când scriitorii noştri îşĭ vorŭ puté scóte baremĭ cheltuelile tiparului şi hârtiei, décă nu chiar a se 'mbogăţi şi a 'şĭ edifica palate cu câte unŭ romanŭ, două.“

„Dér cum stămŭ cu literatura didactică? Rĕu, fórte rĕu, dóră mai rĕu decâtŭ cu cele două de mai nainte. A scrie cărţĭ didactice române însemnéză a te îngropa în datorii, ca sĕ nu mai poţĭ eşi din ele, cu preţulŭ ostenelei şi sănătăţii tale. Vasile Petri şi alţii arŭ sci istorisi multe lucrurĭ amare despre aceea ce'nsemnéză a îmbogăţi literatura didactică română. Şi óre nu este leacŭ nicĭ acĭ? Suntemŭ óre siliţĭ a aştepta şi la acestŭ ramŭ alŭ literaturei, ca la celelalte două de mai nainte, procesulŭ celŭ lungŭ alŭ desvoltării naturale, adecă până ce sĕ'şĭ vină 'n orĭ publiculŭ nostru românescŭ? Mulţămită lui Dumneḍeu, nu. Acestŭ ramŭ alŭ literaturei nu atérnă de „bene placitum“ alŭ publicului nostru, se póte desvolta — şi trebue sĕ se desvolte — pe cale mai puţinŭ naturală decâtŭ aceea a venirei în orĭ a publicului nostru, şi desvoltându-se va servi totŭ odată de cea mai puternică dospélă spre grăbirea procesului desvoltării naturale.“

„Acestŭ leacŭ e în mâna autorităţilorŭ nóstre bisericescĭ. Trebue sĕ se folosésca de elŭ până ce nu li se vorŭ pune pedecĭ şi în acéstă privinţă. Semne suntŭ deja despre acésta, faptele nu vorŭ întârḑia. Aceia carĭ strigă în capulŭ nostru, provócă şi iau de anĭ încóce atâtea dispoşiţiunĭ sinistre pentru conveţuirea pacínică a concetăţenilorŭ şi înaintarea lorŭ în cultură pe cale firéscă, nu strigă şi nu facŭ din principiu, nicĭ din convingere, ci pentru — pâne. Aceştia nu vorŭ negligea încercările de a'şĭ asigura lorŭ şi acéstă pâne, ca şi pe celelalte. Putemŭ fi siguri, că pretextele nu le vorŭ lipsi, suntŭ meşterĭ în născocirĭ. E de folositŭ dérŭ leaculŭ până ce nu e târḑiu.“

„Autorităţile nóstre bisericescĭ arŭ trebui sĕ îngrijéscă, ca opurĭ didactice aflate bune de consistorii sĕ se cumpere pentru tóte bibliotecele şcolare şi parochiale. Décă s'arŭ da pe anŭ nu mai multŭ decâtŭ 1—2 fl. pe cărţĭ didactice pentru fiecare bibliotecă — şi atâta se póte da chiar şi din pedepsele pentru necercetarea scólei şi chiar şi din banii celei mai sĕrace parochii— în câţiva anĭ ne-amŭ pomeni cu bibliotecĭ bune în scólele nóstre. Ce folosŭ ar resulta de aci ântêiu pentru literatura nóstră ḍidactică, apoi pentru învĕţămentulŭ poporalŭ şi din acesta în genere pentru înaintarea nóstră în cultură! Scriitorii noştri arŭ emula în a da la lumină cărţĭ didactice, care de care mai bune, ca sĕ fiă aprobate de consistorii şi aşa sĕ véḍă unŭ bunŭ folosŭ pe urma ostenelei lorŭ; învĕţătorii mai slabĭ arŭ avé de unde sĕ 'şĭ suplinéscă lipsa séu defectele calificaţiunei; preoţii, ca inspectorĭ scolarĭ, arŭ fi în stare a controla activitatea învĕţătorilorŭ şi în casŭ de lipsă arŭ da acesteia chiar direcţiunea recerută; poporulŭ s'ar lumina şi ar cunósce starea primejdiósă în care se află, şi-ar sci folosi drepturile, ar sci apreţia pe bărbaţii devotaţĭ causei lui, ar fi în stare a îmbrăţişa în massă şi cu căldură literatura naţională şi astfelŭ amŭ ajunge în 20—30 de anĭ la o stare culturală, care ne-ar face respectaţĭ chiar şi înaintea rĕuvoitorilorŭ noştri, căcĭ unŭ poporŭ luminatŭ şi consciu de sine nu póte fi ignoratŭ“.

„Tóte aceste avantage ni le-amŭ câştiga aşa ḑicêndŭ fără cheltuelĭ enorme şi fără pré multă ostenélă. Numai de unŭ lucru ar trebui sĕ se ţină sémă: autorităţile bisericescĭ sĕ nu se mulţuméscă numai cu emiterea cercularelorŭ în favorulŭ unei séu altei cărţĭ, ci sĕ stăruéscă cu tótă energia şi pentru esecutarea celorŭ cuprinse în ele“.

„Dea ceriulŭ, ca vocea mea sĕ nu fiă a aceluia, care strigă în pustiă!“

Cestiunea bulgară.

Ḍiarulŭ bulgarŭ »Sloboda« din Sofia publică rĕspunsulŭ ce l'a datŭ Marele Vizirŭ la propunerile lui Zankov.

Marele Vizirŭ respinge punctulŭ ântêiu, privitorŭ la imediata retragere a regenţei, din motivulŭ că până la alegerea unui principe e necesară regenţa, ca sĕ represinte cea mai înaltă autoritate în ţéră şi sĕ conducă afacerile guvernului. *De aceea regenţa trebue sĕ esiste mai departe,* mai alesŭ că ea a fostŭ recunoscută aprópe de tóte puterile. Ce privesce venirea unorŭ membri ai oposiţiunei la guvernŭ, Marele Vizirŭ declară, că ar fi de doritŭ acésta pentru împăcarea partidelorŭ, şi anume sĕ se dea oposiţiunei două portofoliurĭ; *ministerulŭ de rĕsboiu însĕ trebue sĕ rĕmână reservatŭ unui Bulgarŭ.* Precum se scie, Zankov cerea retragerea actualului ministru de rĕsboiu Nikolajew, ér Vizirulŭ a rĕspunsŭ, că *rĕmânerea lui Nikolajew în oficiu,* după dovedile de energiă şi capacitate ce le-a datŭ, *e de dorită.* Cu privire la propunerile lui Zankow, d'a se alege o nouă Sobranié şi Dadian de Mingrelia ca principe, Marele Vizirŭ e de părere, că aceste propunerĭ suntŭ periculóse considerândŭ împrejurarea, că *Rusia şi Turcia nu stăruescŭ nicidecum pentru acéstă candidatură.* In acelaşĭ modŭ respinge Marele Vizirŭ celelalte propunerĭ ale lui Zankow, deórece acelea privescŭ afacerĭ interne, care nu cadŭ în cerculŭ de competinţă alŭ Porţii.

Sciri militare.

Rusia. Din Cracovia se telegrafiază, că Ţarulŭ a datŭ ordinŭ, ca imediatŭ sĕ se încépă construirea unui drumŭ de ferŭ cu cale largă dela Varşovia la Radom. In Odessa au sositŭ din Petersburgŭ şi din Germania cantităţĭ enorme de conserve pentru armata de sudŭ.

Germania. După o scire din Amberg, numĕrulŭ lucrătorilorŭ în fabrica de puscĭ de acolo a fostŭ sporitŭ în modŭ însemnatŭ, deórece s'a ordonatŭ sĕ se fabrice şi sĕ se predea în fie-care ḍi 180—200 puscĭ. Referentulŭ în inspecţiunea artileriei şi trenului, colonelulŭ Thürheim, a plecatŭ la Amberg.

Muntenegru. O telegramă din Constantinopolŭ spune, că 20,000 Muntenegrenĭ suntŭ înarmaţĭ cu puscĭ nouĕ. Deşi Pórta a fostŭ asigurată despre pacînicele intenţiunĭ ale prinţului Nichita, totuşĭ a trimisu întărirĭ de trupe în Serbia vechiă.

Francia. Din Petersburgŭ se telegrafiază, că la consulatulŭ francesŭ de acolo s'a afişatŭ o publicare, prin care toţĭ Francesii, carĭ facŭ parte din reservă, suntŭ chemaţĭ la consulatŭ şi avisaţĭ a fi gata pentru convocare sub steagurĭ.

SCIRILE ḐILEI.

Ni se scrie, că în comitatulŭ *Murĕşŭ-Turda* preoţii suntŭ puşĭ la facerea drumurilorŭ de ţéră séu sĕ se rĕscumpere dela lucru prin banĭ; astă primă-véră organele unguresci au umblatŭ din grajdŭ în grajdŭ pentru a înscrie vitele la drumŭ, ér unde vitele nu erau acasă au numĕratŭ strĕngurile dela esle şi astfelŭ au aruncatŭ a se plăti banĭ pentru facerea drumului chiar şi după vitele mĕrunte, carĭ nu erau de jugŭ şi carĭ în sensulŭ legei nu suntŭ supuse taxei pentru facerea drumului. Reclamele ómenilorŭ n'au fostŭ băgate în sémă. De altă parte nisce notarĭ ungurĭ apróре fără cunoscinţă de carte visitézŭ scólele române şi fără asistenţa lorŭ nu le este permisŭ preoţilorŭ a ţiné esamene cu copii. Din astă causă protopopii noştri suntŭ fórte disgustaţĭ şi decâtŭ sĕ se înjoséscă a sta la unŭ esamenŭ sub controla unui notarŭ ungurescŭ, mai bine preferŭ sĕ nu ia parte la esamene de locŭ, ci pentru a'şĭ împlini datorinţa îşĭ trimitŭ numai delegaţĭ. — Rĕu facŭ protopopii că nu se ducŭ, aci nu e vorba de înjosire, ci de ocrotirea scólelorŭ în contra uneltirilorŭ ce s'arŭ face din partea acestora. Şi apoi cu ce dreptŭ notarii unguresci inspectézŭ scólele nóstre şi cum au ajunsŭ lucrurile ca fără ei sĕ nu se ţină esamene?

—x—

Se scrie din *Sebeşiu* către „Kolozsvár," că Sasii aparţinĕtorĭ partidei liberale se organiséză deja pentru viitórele alegerĭ de deputaţĭ dietalĭ. In loculŭ preşedintelui de până acum alŭ partidei Friedrich Bömches, care a resemnatŭ, fù alesŭ într'o adunare Moriz Welthern, maior în pensiune. Corespondentulŭ numitei foi pretinde a fi aflatŭ, că la viitórele alegerĭ dietale vorŭ păşi pe arenă şi Românii, dér încă nu e hotărîtŭ, décă ei au de gândŭ sĕ pună unŭ candidatŭ guvernamentalŭ, séu oposiţionalŭ. — Nu putemŭ da creḑĕmĕntŭ acestei comunicărĭ, deórece Românii din Sebeşiu sciu bine, că noi Ardelenii nu alegemŭ deputaţĭ dietalĭ. Póte că agitéză printre ei nescai seducĕtorĭ, de aceea sĕ se feréscă sĕ nu caḑă în cursă.

—x—

Cu subscrierea „*Unŭ cĕlĕtorŭ câmpeanŭ*" ni s'a trimisŭ o corespondenţă, alŭ căreia autorŭ susţine că de 30 de anĭ muncesce în causa scolilorŭ şi a poporului românŭ peste totŭ, faţă cu carĭ nutresce unŭ mare interesŭ. Din o călĕtoriă făcută prin părţile Meseşului s'a convinsŭ, că situaţiunea scólelorŭ în protopopiatulŭ *Almaşului mare* nu este aşa de tristă, precum s'a descrisŭ mai astă-véră într'o corespondenţă, ce ni s'a trimisŭ din părţile acele. Nu-i dreptŭ că preoţii arŭ face speculă cu scóla, gerându-se pe sine ca învĕţătorĭ, lăcomindŭ la salarulŭ acestora, ci în ceea ce atinge scóla atâtŭ protopopulŭ, câtŭ şi preoţii şi curatorii lorŭ suntŭ deplinŭ conscii de chiămarea ce o au. Substituirea învĕţătorilorŭ prin preoţĭ s'a întêmplatŭ — ḑice corespondentulŭ— numai fórte rarŭ şi în casurĭ de necesitate; astfelŭ s'a întêmplatŭ şi în Restolţulŭ mare, unde preotulŭ şĭ-a dăruitŭ plata, ce a luat'o ca învĕţătorŭ, în favorulŭ parochiei sale; totŭ cam acésta se întâmplă şi în alte locurĭ unde funcţionéză preoţii ca învĕţătorĭ, ceea ce atestă că nu pofta de câştigŭ îi face sĕ ocupe loculŭ de învĕţătorĭ. După acéstă laudă corespondentulŭ starea edificielorŭ scolastice şi bisericescĭ din protopopiatulŭ Almaşului mare, ceea ce o atribue zelului respectivului protopopŭ, şi în fine arată reaua dotaţiune a unorŭ preoţĭ din tractŭ, cum d. e. a celorŭ din comunele Ciumarna şi Chichişa, carĭ nu suntŭ mai marĭ ca 25—30 familii gr. cat. şi ai cărorŭ preoţĭ nu au mai mare venitŭ decâtŭ celŭ mai din urmă funcţionarŭ alŭ satului. Decâtŭ sĕ mai esiste asemenea parochii — ḑice corespondentulŭ — mai bine ar fi sĕ se contopéscă séu afilieze la altele mai marĭ, căcĭ atuncĭ celŭ puţinŭ ar dispăré multele neplăcerĭ dintre preoţii uniţĭ şi neuniţĭ ai respectivelorŭ comune.

—x—

După raportulŭ ministrului Trefortŭ, care e şi preşedinte alŭ academiei unguresci de sciinţe, averea *academiei* s'a sporitŭ în anulŭ trecutŭ numai cu 1976 fl. 34 cr. şi era la 1 Ianuariu 1887 de 2,123,647 fl. 91 cr. In acéstă sumă se cuprinde şi valórea palatului academiei, a casei închiriate, a bibliotecei şi a mobilelorŭ cu unŭ milionŭ.

—x—

Sub titlulŭ: *Marşulŭ Cooperatorilorŭ*, cetimŭ în „Cooperatorulŭ« din Bucuresci: „D-lŭ *Iacobŭ Mureşianu*, emeritulŭ profesorŭ de Canto dela seminarulŭ din Blaşiu (Transilvania), a compusŭ unŭ marşŭ triumfalŭ pentru viitórea Exposiţiune din Craiova a Cooperatorilorŭ, pe care l'a dedicatŭ D-lui preşedinte fondatorŭ alŭ societăţilorŭ Cooperative române. Melodiile acestui marşŭ suntŭ de unŭ stilŭ purŭ românescŭ trans-carpatin. Intre multe alte opere ale acestui distinsŭ artistŭ, fiiulŭ renumitului patriotŭ şi bĕtrânŭ luptătorŭ alŭ emancipării românismului în Transilvania, suntŭ şi operturele lui „*Stefanŭ celŭ Mare*" şi „*Mihaiu Vitézulŭ*," composiţiunĭ măestre de însemnată valóre prin idealulŭ, caracteristica şi energia modulaţiunilorŭ lorŭ. Acestŭ marşŭ se va da publicităţii peste curêndŭ şi se va vinde cu 1 leu 50 banĭ bucata la tóte librăriile din ţéră Avisŭ Cooperatorilorŭ!"

—x—

Sub titlulŭ „*Maghiarisarea cislaitanică*" scrie »Deutsche Zeitung:« »Cumcă cineva, care cutrieră stradele Pestei şi Budei, întêlnesce numai firme unguresci, deşi o mare parte a poporaţiunei şi cu puţine esceptiunĭ mai toţĭ streinii carĭ vinŭ la Budapesta numai atuncĭ s'arŭ puté orienta, décă inscripţiunile arŭ fi în colţulŭ stradelorŭ şi în limba germană, este lucru cunoscutŭ. Nou însĕ e, că într'o fóiă oficială ce apare în Viena se întrebuinţéză espresiunĭ unguresci, încâtŭ unulŭ care cunósce limba ungurésca séu care are la disposiţiune unŭ dicţionarŭ ungurescŭ póte înţelege ce e scrisŭ. In fascicululŭ pe Ianuariu alŭ fóiei »Statistische Monatsschrift« edată de comisiunea centrală statistică c. r. Viena 1887, este unŭ tractatŭ: „Statistica meseriilorŭ şi industriei Ungariei în anulŭ 1885," de Dr. Iosef de Jekelfalussy. Acestŭ interesantŭ tractatŭ conţine tóte însemnările locurilorŭ în idiomŭ curatŭ maghiarŭ. In locŭ de Raab se ḑice Györ, în locŭ de Hermanstadt Szeben, în locŭ de Kronstadt Brasso, în locŭ de Pressburg Pozsony, în locŭ de Oedenburg Sopron ş a. deórece astfelŭ de însemnărĭ numai cu ajutorulŭ unei charte bune se potŭ ceti şi cetitorii germanĭ, în a cărorŭ limbă apare »Statistische Monatsschrift«, nu potŭ avé charte cu nume unguresci, devine întregŭ tractatulŭ nefolositorŭ. Redacţiunea acestei foi sĕ aibă baremĭ atâta simţŭ pentru scopulŭ ei, ca sĕ nu păgubéscă pe cetitorĭ în astfelŭ de modŭ, şi atâta—tactŭ sĕ nu pretinḑă dela cetitorii germanĭ astfelŭ de lucrurĭ.«

—x—

Unŭ *casŭ de mórte* în condiţiunĭ de totŭ triste s'a întêmplatŭ de curêndŭ în pasulŭ *Ciucŭ-Ghimeşŭ*. Despărţĕmĕntulŭ militarŭ românŭ postatŭ la graniţă fù schimbatŭ şi trei dintre soldaţii schimbaţĭ hotărîră, spre a cruţa scoborîrea cea obositóre spre casa de gardă, sĕ se dea josŭ pe loculŭ din apropiare pe unde sĕ trimitŭ devale lemnele din vêrfulŭ muntelui. Când se aflau pe la mijloculŭ drumului, unŭ trunchiu de lemnŭ se dĕrîmă deodatŭ. Doi dintre soldaţĭ putură sĕ se dea înlăturĭ încă la timpŭ alŭ treilea însĕ fù apucatŭ de lemnŭ, tîrîtŭ în vale şi găsitŭ apoi mortŭ, fiindu'i cadavrulŭ mutilatŭ cumplitŭ.

—x—

Ni se scriă din *Socolul de Câmpiă*, cu data 29 Ianuariu: „Vĕ facŭ cunoscutŭ că în 28 l. c. séra la 9 óre în comuna Socolŭ din ţinutulŭ Reghinului s'a întêmplatŭ unŭ *mare incendiu* la doi economĭ din aceeaşĭ comună şi anumitŭ la Zacharie Friciu şi Filimonŭ Bota. Foculŭ s'a escatŭ din mijloculŭ unei şireḑĭ de paie. Celui dintêiu i-a arsŭ casa cu tóte cerealele adunate precum grâu, cucuruze, orḑŭ, ovĕsŭ, sĕmênţă de cânepă etc. celuilaltŭ i-a arsŭ graşdiul, şiura, paiele şi nutreţulŭ vitelorŭ, precum şi nenumĕrate obiecte economice la amêndoi, rĕmânêndŭ în vreme de nópte înspăimêntaţĭ şi dăunaţĭ de furia focului pusŭ de o mână rea. Dauna estimată după calculŭ de mijlocŭ se suie peste 1000 fl. v. a. la ambii. Din nenorocire nicĭ unulŭ n'a fostŭ asiguratŭ. Norocŭ a fostŭ pentru întréga uliţă ba putemŭ ḑice pentru întréga comună, că n'a trasŭ vêntulŭ. Fiindŭ uscate tóte, foculŭ a ţinutŭ cu pară 2 óre, ér de totŭ nu l'au pututŭ stinge până diminéţa cu atâtŭ mai virtosŭ că a fostŭ în vreme de nópte, pre când s'au fostŭ culcatŭ ómenii, şi numai puţinĭ erau neculcaţĭ, carĭ cu străjile îndată au alergatŭ la focŭ mai sărindŭ într'ajutorŭ şi ceilalţĭ sĕtenĭ mai târḑiu. Este de a se mulţămi pe lângă Socolenĭ d-lui Alexandru Truţia, jude comunalŭ în Cosma, care a alergatŭ îndată cu mai mulţĭ Cosmenĭ de acolo cu puscĭ de apă la stingere, precum şi d-lui Nagy Iozsef, deregĕtorŭ la domeniulŭ Gr. Teleky Gustav din Tonciu, care a venitŭ cu mai mulţĭ Toncenĭ, şi aşa s'a mai potolitŭ elementulŭ celŭ înfuriatŭ. Mĕ mirŭ că poporulŭ nostru de pe sate, deşi preoţii şi inteliginţa îlŭ capacitézŭ destulŭ, nu se asiguréză. Publiculŭ nostru ar face o faptă creştinéscă, décă ar ajuta după putinţă pe aceştĭ nenoriciţĭ îngreunaţĭ cu familii grele. Binefăcĕtorii sĕ se adreseze la subscrisulŭ oficiu parochialŭ gr. cat. din Socolŭ, Posta ultimă Szász-Régen. *Iacob Popŭ*, preotŭ gr. cat. în Socolŭ.

—x—

Vinerĭ în sĕptĕmâna trecută, comandantulŭ secţiei poliţienescĭ din *Blumĕna* a descoperitŭ o casă de prostituate în ţigăniă. Proprietara aceleia fù escortată în comuna ei natală.

—x—

„Székely Nemzet« spune, că *învĕţătorii unguresci* din comitatulŭ Trei-scaune trebue sĕ se esercíteze a suferi fóme, fiindcă nu şi au primitŭ léfa de trei lunĭ. — Aşa sprijinescŭ „Kulturegylet«-iştii cultura? Orĭ cultura lorŭ le stă în banchete?

—x—

Se scrie din *Sebeşiu*, că în nóptea de 1 spre 2 Febr. n. au intratŭ nisce hoţĭ în prăvălia de haine alui H. Hanich şi au furatŭ baine în preţŭ de 100 fl.; dela o prăvăliă de lipscăniă din vecinĕtate au ruptŭ lăcatele Wertheim fără însĕ ca sĕ fi putută intra înăuntru; probabilŭ că hoţii au fostŭ conturbaţĭ în lucrarea lorŭ.

—x—

Din *Hĕrşenĭ* ni se scriu următórele: „Domnule Redactorŭ! In interesulŭ adevĕrului vĕ rugămŭ sĕ binevoiţĭ a da locŭ în preţuitulŭ ḑiarŭ „Gazeta Transilvaniei« acestui rĕspunsŭ la corespondenţa anonimului Făgărăşanulŭ, apărută în Nro. 280 din 19 Decemvre 1886 alŭ „Gazetei". Noi ca alegĕtorĭ amŭ luatŭ parte la alegerea de membri în comitetulŭ comitatensŭ, ce s'a ţinutŭ în 15 Noemvre 1886 în comuna Mărginenĭ; scimŭ că totŭ ce s'a ḑisŭ în acea corespondenţă suntŭ neadevĕrurĭ; părintele Gheorghiu Fĕtu avêndŭ maioritate a reeşitŭ pe cale legală, şi avemŭ şi speranţa că ne folosesce mai multŭ ca alţĭ membri de carĭ amŭ avutŭ şi carĭ nicĭodată nu au luatŭ parte la şedinţe. Decĭ basaţĭ numai pre adevĕrŭ vĕ rugămŭ cu tótă stima a da locŭ acestui rĕspunsŭ, căcĭ numai astfelŭ se póte lămuri adevĕrulŭ. Cei carĭ s'au folositŭ cu corespondenţa contra paroch. gr. cath. Georgiu Fĕtu nu suntŭ Românĭ adevĕraţĭ, ci caută alte interese. Dér la astfelŭ de vĕnătóre ar trebui sĕ renunţe. Credemŭ că prin eşirea acestui rĕspunsŭ nu vorŭ întinde laţurile mai departe. Pentru onórea d-lui parochŭ şi a nóstră a tuturorŭ suntemŭ în deplină speranţă că ne veţĭ da locŭ acestei juste cererĭ.« (Subscrişĭ 28 alegĕtorĭ).

—x—

Junimea română din Alba-Iulia va da unŭ *balŭ* la 17 Februariu st. n. în »Otelulŭ Naţionalŭ," în folosulŭ ambelorŭ scóle române de acolo. Preţulŭ intrărei de persónă 1 fl. de familiă 2 fl. Biletele se potŭ căpĕta în prăvălia D. Moreno, séra la casă. Inceputulŭ la 8 óre. Damele suntŭ rugate a se presenta în toilete simple. Supra-solvirĭ se primescŭ cu mulţămită şi se vorŭ chita pre calea ḑiaristică. — *Comitetulŭ organisătorŭ.*

O nouă lucrare a unui sculptorŭ românŭ.

Cetimŭ în »Voinţa Naţională«:

„Unulŭ din cei mai eminenţĭ sculptorĭ ai ţĕrii, d. Stefanŭ Valbudea, s'a reintorsŭ de câteva lunĭ în capitală din Parisŭ şi Roma, unde a studiatŭ cu multă ardóre şi zelŭ arta sculpturii pre lângă cei mai distinşĭ profesorĭ, d-sa e cunoscutŭ în lumea artistică pentru mai multe opere pline de talentŭ esecutate în străinătate, expuse la exposiţia salonului din 1885 în Parisŭ şi apoi trimise în ţéră, unde se află astăḑĭ, în museulŭ din Bucuresci, precum „Mihailŭ nebunulŭ" lucratŭ în Parisŭ şi „Invingĕtorulŭ" lucratŭ în Roma. D-lŭ Valbudea a terminatŭ de curêndŭ o lucrare fórte interesantă, macheta şi bustulŭ unui mare cronicarŭ alŭ ţĕrii, Mironŭ Costinŭ. Impulsiunea i-a fostŭ dată de d. Urechiă, care a studiatŭ în tóte amĕnuntele sale viéţa acestui distinsŭ bărbatŭ. D. Urechiă voindŭ sĕ eterniseze memoria acestui omŭ politicŭ şi literatŭ profită de talentulŭ tinerului sculptorŭ d, Valbudea pentru a-i ridica o statuă, care va fi aşeḑată la Romanŭ, loculŭ natalŭ alŭ lui Mironŭ Costinŭ. Dificultăţile, în contra cărora sculptorulŭ avea ca sĕ lupte pentru a reproduce cu o exactitudine posibilă fisionomia adevĕrată a acestui cronicarŭ, au fostŭ fórte marĭ, căcĭ cu tóte cercetările făcute nu s'a pututŭ găsi unŭ portretŭ exactŭ alŭ trăsĕturilorŭ lui. Cu tóte acestea talentulŭ artistului a triumfatŭ în parte contra acestorŭ dificultăţĭ: o gravură de o asemĕnare dubiósă găsită în Polonia şi nisce indice din memoriulŭ d-lui Urechiă, étă modelulŭ cu care s'a servitŭ sculptorulŭ pentru a reproduce pe platru tipulŭ apróре exactŭ alŭ lui Mironŭ Costinŭ.

Macheta representă pe eminentulŭ bărbatŭ în picióre, ţinêndŭ cu mâna dréptă o pénă cu care scrie, ér cu cea stângă unŭ volumŭ de hârtii. Pe piedestalŭ împrejurulŭ picióriorŭ suntŭ împrăştiate mai multe cărţĭ şi manuscrise. Imbrăcămintea lui este a unui boerŭ din Moldova şi ne amintesce epoca în care a trăitŭ Mironŭ, adecă la 1650. O manta lungă, blănită, fórte bogată, acopere apróре totŭ corpulŭ; întredeschisă dinainte lasă sĕ se vadă pantalonii fórte strimţĭ, pe care se desemnă muschii gambei bine desvoltaţĭ. La picióre pórtă sandale adjustate şi legate dinainte cu mare îngrijire. Dér atenţiunea cea mai îngrijită e dirigeată asupra capului. Elŭ este coafatŭ de o cască de omŭ rĕsboinicŭ, fruntea e largă, contractată la rădĕcina nasului, gura zîmbitóre întredeschisă: pare că vorbesce. O barbă lungă şi buclată se confundă cu unŭ pĕrŭ asemenea buclatŭ, care cade în abundanţă pe umerĭ; fisionomia e energică, expresia francă şi hotărîtóre ca alŭ unui omŭ, pe care nimicŭ nu-lŭ póte sdruncina în ideile sale. Artistulŭ cu talentulŭ ce-lŭ caracterisă a căutatŭ sĕ dea operei sale unŭ tipŭ apróре identicŭ cu viteji din secolulŭ alŭ XVII-a, cu aceeaşĭ atitudine imposantă, în care se reflecta şi măreţa sufletului. Anatomia este cu tóte

nuntele căutată, muschii și disposiția tendoneloră nu lasă nimică de dorită. Nimică în fine nu e omisă în acéstă operă, a cărei perfecțiune atrage atenția și în acelașĭ timpŭ admirația observatorului.«

»Macheta după care se va lucra statua este numai de unŭ metru. Aceasta va fi efectuată de o mărime de $2^1/_3$ metrĭ și turbată în bronzŭ la Florența, unde d-lŭ Valbudea va pleca curêndŭ, spre a-'șĭ termina studiile sale în arta sculpturei.

După acéstă schiță d-lŭ Valbudea a lucratŭ cu o artă nu mai puținŭ distinsă și bustulŭ lui Mironŭ Costinŭ în mărime normală, pe care ilŭ va reproduce în mai multe exemplare, ce vorŭ fi așeḑate în diferite edificii publice ale capitalei.«

De sub Ciceu, 2 Februariu 1887.

Domnule Redactorŭ! In Nr. 13 a. c. alŭ multŭ prețuitei »Gazete« am cetitŭ mĕsura luată contra ḑiareloră române și în speciă contra „Gazetei“ în pașaliculŭ Nr. II. In raportulŭ ce Vi s'a datŭ despre acésta se ḑice, că décă comunele din vorbă ar fi prenumeratŭ foi maghiare, nu li s'ar fi pusŭ nicĭ o pedecă. Eu mai adaugŭ pe basa esprienței, că în pașalîculŭ Nr. I nu numai se permite prenumerarea de foi maghiare pe spesele comunei, dér se impune fóia „Szolnok-Doboka« fiăcărei comune, fără sĕ se mai întrebe décă îi trebuesce cuiva orĭ ba, décă înțelege orĭ ba „literatura“ acestei foi. Ba se scóte prețulŭ pe ea și dela comune, cărora nicĭ nu li s'a trămisŭ și nicĭ nu i-au vĕḑutŭ fața. Și puține comune potŭ scăpa sĕ nu plătéscă cei 5 fl. abonamentŭ, prin proteste séu înapoind'o de câte orĭ între în comună. De aceea trebue băgatŭ bine de sémă, că oprirea »Gazetei« póte sĕ fiă urmată de impunerea vre-unei foi ca „Szolnok-Doboka“. Cum scriŭ acéstă fóiă despre Românĭ Vĕ este bine cunoscutŭ; sĕ feréscă sfântulŭ pe vr'unŭ membru comitatensŭ românŭ sĕ'șĭ rădice vocea pentru drepturile Româniloră, că »trădarea« e gata. Și acéstă fóiă ni se impune nouĕ Româniloră! Dér au greșitŭ adresa impunĕtorii. Ajungŭ sarcinele ce apasă pe umerii poporului și nu póte, nicĭ nu are de unde sĕ mai plătéscă și foi pe care nu le'nțelege. — Y.

Roșia-montană, Ianuariu 1887.

Domnule Redactorŭ! Cu mâhnire Vĕ aducŭ la cunoscință, că preotulŭ nostru Iónŭ Maiorŭ se lasă a fi dus pe bete de curatorele primarŭ. In ședințele coratorale, curatorii, carĭ nu aprobă totŭ ce face curatorele primarŭ suntŭ espușĭ la neplăcerĭ. Biserica nóstră a fostŭ despoiată de corulŭ vocalŭ prin transferarea docentelui-cantorŭ Hocmanŭ întâmplată din causa intrigiloră; s'a pusŭ unŭ cantorŭ care nu sciă cânta și mai are și alte defecte. Asupra acestora și altoră rele, ce nu le mai amintescŭ, s'a făcutŭ atentŭ preotulŭ și chiar venerabilulŭ consistoriu, dér înzadarŭ. O altă palmă și mai grea pentru biserica nóstră este că preotulŭ nostru a făcutŭ unŭ testimoniu, în care voia sĕ adeveréscă că venitulŭ sĕu stolarŭ nu se urcă pe anŭ mai susŭ ca la 75 fl. E de notatŭ că acestŭ testimoniu l'a făcutŭ abia după trei lunĭ de preoțiă. Ar fi unŭ adevĕratŭ blamŭ pe biserica gr. cat. din Roșia, care numĕră la 1500 suflete, mai toțĭ ómenĭ cu bună stare și creștinĭ adevĕrațĭ, décă s'ar lua în considerare acestŭ testimoniu, căcĭ décă cu timpulŭ parochia acestei comune ar veni vacantă, ar fi în periculŭ sĕ nu-șĭ mai pótă căpĕta preotŭ amĕsuratŭ așteptăriloră nóstre temeinica, décă în adevĕrŭ dotațiunea preotului ar fi așa de slabă, precum o arată d-lŭ Maiorŭ. Spre lămurirea adevĕrului facŭ cunoscutŭ, că venitulŭ stolarŭ alŭ acelui preotŭ este — după cum arată protocólele matriculare — următorulŭ: 40—50 botezurĭ, socotite numai à 1 fl., facŭ celŭ puținŭ 40 fl.; aprópe totŭ cam atâtea înmormêntărĭ à 3 fl. facŭ 120.; 10 cununii à 3 fl. facŭ 30 fl.; 10 feștanii à 1 fl. facŭ 10 fl.; 10 parastase à 1 fl. facŭ 10 fl.; sĕrutarea crucei și miruitulŭ la diferite sĕrbătorĭ de asemenea se socotescŭ în 10 fl.; mărturisirea séu spovedania 16 fl.; la Botezulŭ Domnului antecesorulŭ a încassatŭ la 140 fl.; salarulŭ parochialŭ și capelanalŭ face 360 fl.; fênațele ce le are spre folosințe facŭ érășĭ 100 fl. — Din aceste se vede că venitulŭ totalŭ alŭ acestei parochii face 836 fl. Nu mĕ potŭ dérŭ mira îndeajunsŭ, cum unŭ preotŭ tinĕrŭ nu este mulțumitŭ cu unŭ venitŭ ca acesta, cândŭ antecesorii săi cu familii grele au fostŭ mulțumițĭ. — X.

Cetatea de baltă, Ianuariu 1887.

Este cunoscutŭ cetitoriloră acestui prețuitŭ ḑiarŭ, că biserica gr. or. de aicĭ a arsŭ în 1879 punêndu-i-se focŭ din partea unui rĕu-făcĕtorŭ.

Poporulŭ credinciosŭ s'a pusŭ pe lucru și sub conducerea zelosului protopresbiterŭ, d. Nicolau Todoranŭ, i-a succesŭ a pune încă în primăvĕra anului trecutŭ fundamentulŭ unei nouĕ biserici, a căreia sânțire s'a sĕvêrșitŭ în 5 Decemvre a. tr. Biserica este alcătuită după unŭ stilŭ modernŭ și cu unŭ gustŭ esteticŭ deosebitŭ, așa câtŭ pe la sate puține biserici vorŭ mai fi asemenea ei. Meritulŭ este a se atribui nu numai înaltei bună voințe a poporului, ci în deosebĭ d-lui Todoranu, care a urmăritŭ cu zelŭ și activitate neobosită esecutarea planului în tóte amĕnuntele sale.

Deși cam târḑiu, vĕ comunicŭ că cu ocasiunea sânțirei, poporulŭ acestei comune a avutŭ o sĕrbătóre mare. Actulŭ consacrărei s'a îndeplinitŭ prin 10 preoțĭ din tractŭ în frunte cu meritatulŭ protopresbiterŭ Niculae Todoranŭ. Poporŭ numĕrosŭ de tóte confesiunile a luatŭ parte la acestŭ actŭ celebru, ér la fine d-lŭ protopresbiterŭ a rostitŭ o predică ocasiunală, intonândŭ între altele recunoscință sinceră mărinimosiloră donatorĭ și spriginitorĭ ai întreprinderiloră bisericescĭ și naționale și arĕtândŭ în deosebĭ devoțiune față cu Metropolitulŭ gr. or., ér pe poporŭ l'a îndemnatŭ și pe viitorŭ la asemenea fapte de laudă.

Onóre poporului românŭ din Cetatea de baltă, onóre bravului lorŭ protopresbiterŭ, care ar fi de doritŭ sĕ aibă mulțĭ imitatorĭ în clerŭ. — *Unŭ străinŭ*.

De pe Secașiu, Ianuariu 1887.

Domnule Redactorŭ! Golulŭ devenitŭ prin încetarea din viĕță a unui preotŭ ilŭ simte nu numai ângustulŭ cercŭ alŭ familiei, dér ilŭ simte o turmă întrégă de creștinĭ, care prin mórtea preotului, părăsită fiindŭ, devine expusă încercăriloră, ce și naia fără busolă capriţiului mărei turbulente.

Ținutulŭ nostru simte doliulŭ perderei unuia dintre veteranii preoțĭ ai archidiecesei Blașiului și fiindcă defunctulŭ timpŭ îndelungatŭ a funcționatŭ ca protopopŭ alŭ tractului Sebeșiului săsescŭ, fără de a face necrologulŭ reposatului, pentrucă din întêmplare nu suntemŭ exactŭ informațĭ despre întregulŭ lui trecutŭ, voimŭ numai a da espresiune ferbintei dorințe rugândŭ pe Escelența Sa metropolitulŭ și bunulŭ nostru părinte, ca sĕ se îndure părintesce a îngriji câtŭ mai curêndŭ de suplinirea postului de protopopŭ devenitŭ vacantŭ.

Scimŭ noi aceea, că după praxa usuată notariulŭ tractului este administratorulŭ protopopescŭ până la suplinirea definitivă, provisoriile însĕ ca periode de incertitudine a transițiunei suntŭ cele mai puținŭ mănóse în vastulŭ câmpŭ de activitate reservatŭ oficiului protopopescŭ, pentru aceea dorința nóstră ar fi ca câtŭ mai curêndŭ sĕ ne aflămŭ față cu faptulŭ complinitŭ alŭ chiemărei administratorului protopopescŭ la postulŭ definitivŭ de protopopŭ, pentrucă frumósele calitățĭ și trecutulŭ plinŭ de activitate a părintelui administratorŭ Dobrescu ne dau cele mai sigure garanții de a crede că între mulțĭ chiemațĭ domnia-sa este celŭ dintêiu alesŭ pentru acelŭ postŭ.

Numai ca prin trécĕtŭ fiă amintitŭ, cum părintele Dobrescu și ca pontificante la înmormêntarea rĕposatului protopopŭ Deacŭ prin tactŭ și ordine esemplară, prin o vorbire ținută la înălțimea actului lugubru sĕvêrșitŭ, a sciutŭ înprumuta întregului ceremonialŭ de înmormêntare decorulŭ cuvenitŭ. — Mai mulțĭ.

Ultime sciri

Berlinŭ, 5 Februariu. — „National-Zeitung“ primesce din Bucurescĭ o desmințire a sgomoteloră despre alăturarea României la o confederațiune balcanică. Negreșitŭ Serbia a făcutŭ în acéstă privință propunerĭ în Sofia și în Bucurescĭ; dér România a refusatŭ hotărîtŭ și nechivocŭ. România nu va eși din atitudinea sa observătóre.

Berlinŭ, 6 Februariu. — Usina Krupp a primitŭ comande fórte însemnate pentru artileriă de campaniă. Tóte aceste comande trebue predate în luna lui Marte.

Roma, 6 Februariu. — Tóte comunele din Italia au primitŭ ordinulŭ d'a pregăti rolurile pentru miliția teritorială care va fi convocată în curêndŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PESTA, 8 Februariu. — In camera deputațiloră desbătêndu-se bugetulŭ resortului de finanțe, ministrulŭ de finanțe s'a pronunțatŭ în contra reducerei timbrului pentru ḑiarele ce aparŭ în provinciă. Statulŭ nu se póte lipsi aḑĭ de nicĭ unŭ venitŭ de felulŭ acesta.

BERLINŬ, 8 Februariu. — Moltke declară, înaintea deputațiunei alegĕtoriloră conservatorĭ, că situațiunea e câtŭ se póte de seriósă, împuternicind'o a aduce acéstă la cunoscința publică.

ROMA, 8 Februariu. — Tóte foile confirmă că Robilant, minisrulŭ de esterne, nu și-a schimbatŭ hotărîrea d'a demisiona.

VAȘINGTONŬ, 8 Februariu. — Senatulŭ a votatŭ 21 milióne pentru înarmarea flotei de rĕsboiu și pentru întregirea mijlóceloră de apĕrare a litoraliloră.

DIVERSE.

Pasteur și cheia cea mare a Sf. Hubertus. — Din Szent-Hubert, comitatulŭ Torontalului, se scrie: Pe când în ședințele „Academiei de medicină“ din Parisŭ se țină cele mai aprige discuțiunĭ asupra metodei de vaccinare a lui Pasteur în contra turbărei și chiar cele mai eminente capacitățĭ medicinale nu suntŭ în stare a se lămuri în privința metodei de vindecare a lui Pasteur, au reușitŭ cârpacii din Szt. Hubert a deslega pe deplinŭ acéstă problemă grea. Fata unui sĕteanŭ, Magdalena Morang, avù nenorocirea de a fi mușcată de o „pisică turbată“. Din rană curgea sânge, pielea și carnea erau adêncŭ sfășiate. Pe când sĕrmanii părințĭ ai nenorocitei copile cereau în desperare sfatŭ și ajutorŭ, și în primejdiă nu sciau décă în îngroḑitorulŭ casŭ arŭ fi mai de preferatŭ ajutorulŭ medicului, séu adesea întrebuințatele leacurĭ de casă, se hotărescŭ rudele pentru imediata aplicare a acelei metode a cărei întrebuințare se obicĭnuise și până acum în contra înfricoșatei turbărĭ. Le întrebuințară decĭ cele mai diferite lécurĭ țĕrănescĭ. Chinulŭ sĕrmanei fete la aceste crude torturĭ nu fù luatŭ în considerare. In fine ajunseră cu ceremoniele așa de departe, încâtŭ, pentru a asigura vindecarea, credéu de indispensabilă „operațiunea împĕrătéscă“. Nenorocita fată fù sdravĕnŭ arsă la mânĭ și la picióre cu o cheiă vechiă, după cum se ḑice cu cheia Sf. Hubertus, și suntŭ încredințațĭ, că prin acéstă procedere turbarea nu va isbucni la sĕrmana fată.

Cruḑime! — Din Parisŭ se comunică următórea istorie nicĭdecum rĕu nĕscocită: »Inainte cu câteva ḑile mergea pe Bulevard unŭ domnŭ elegantŭ învestmêntatŭ, ținêndŭ în brațe unŭ copilŭ asemenea frumosŭ îmbrăcatŭ. Inaintea unei case mai marĭ se opri. Copilulŭ, care părea a fi bolnavŭ, fù așeḑatŭ de dênsulŭ într'unŭ modŭ cam brutalŭ pe trepte adresându-i următórele cuvinte aspre: „Sue scara singurŭ, eu celŭ puținŭ nu te ducŭ«. Copilulŭ începù a se ruga cu voce lină și rugătóre: „O, dragă tată, sue-mĕ tu, scii că de cândŭ a trecutŭ carulŭ peste mine și mĭ-am perdutŭ piciórele, nu mai potŭ umbla.“ La aceste cuvinte s'au adunatŭ mulțĭ domnĭ în jurulŭ grupei și unŭ murmurŭ de indignare isbucni din mulțime. Dér crudulŭ tată părea că nu observă acésta. »Nebuniă«, strigă elŭ, „décă nu urcĭ imediatŭ treptele, atuncĭ te batŭ de te'nvinețescŭ.«

Pe acelașĭ timpŭ și începù a lovi pe nenorocitulŭ copilŭ așa de tare în capŭ, încâtŭ acesta căḑù la pămêntŭ. Acéstă purtare irită mulțimea până la extremŭ. »Este acesta copilulŭ d-tale?“ întrebă unŭ domnŭ. — „Ce te privesce pe d-ta asta?« fù scurtulŭ și obrazniculŭ rĕspunsŭ. „Elŭ este tatălŭ meu, este tatălŭ meu,“ se văeta copilulŭ, »elŭ a ucisŭ pe mama și mĕ va ucide și pe mine!“ Tatălŭ strângea pumnulŭ cu furiă și voia a mai aplica copilului o lovitură, dér fù din norocire reținutŭ dela acésta de unŭ domnŭ puternicŭ. „De nu încetedĭ imediatŭ cu purtarea d-tale brutală și vrednică de osândă,“ ḑise elŭ, „atuncĭ te voiu áresta printr'unŭ funcționarŭ de poliția. Prin aceste cuvinte devenĭ brutalulŭ tată și mai furiosŭ, așa că se smucĭ cu o violentă încordare de puterĭ și căută o armă. „Elŭ ia unŭ cuțitŭ, și te va înjunghia, bagă de sémă! strigă copilulŭ, „elŭ strepunge pe orĭ și care i se apropiă!« La aceste cuvinte se împrășciă mulțimea, numai doi bărbațĭ curagioșĭ rĕmaseră pe locŭ. „Aduceți unŭ polițistŭ arestați-lŭ!« strigară ei.

»Décă e vorba sĕ fiu arestat, mugĭ apoi tatăl, voiu sĕ sciu pentru ce“. Și fără sĕ-lŭ pótă împedeca vre-unulŭ dintre acești domnĭ, împlântă furiosulŭ cu tótă puterea pumnalulŭ în corpulŭ copilului. Unŭ strigătŭ nearticulatŭ: Sunt ucisŭ, m'a ucisŭ!“ fù celŭ de pe urmă semnŭ de viĕță alŭ nenorocitei ființe. Toți se aruncară asupra tatălui voindŭ sĕ-lŭ sfĕrâme pe locŭ. Dér acesta 'și luă copilulŭ cu nepăsare în brațe și salutându-i, ḑise: »Domnii mei, acesta este unŭ copilŭ de lemnŭ, eu suntŭ ventrilogŭ, și décă mĭ-ațĭ dărui ceva, m'ațĭ bucura fórte multŭ«. Zimbindŭ și cu mulțĭ banĭ se retrase“.

Balŭ mascatŭ — Balŭ filantropicŭ. — »Pentru cine e fiecare balŭ mascatŭ unŭ balŭ filantropicŭ?« întrebă unŭ tĕnĕrŭ mai deunăḑĭ într'unŭ cercŭ de dame bogate, dér fără deosebire urîte, care se consultau asupra viitorului balŭ filantropicŭ. „Pentru închiriătorii măscilorŭ!« rĕspunse una din patronesele de față. „Nu e adevĕratu,“ strigă tĕnĕrulŭ aruncândŭ o uitătură triumfătóre înprejurŭ »ci pentru tóte femeile urîte la față!“ Gluma fù găsită așa de potrivită, încâtŭ dameie deciseră îndată ca viitorulŭ balŭ filantropicŭ sĕ fiă balŭ mascatŭ.

Rectificare. In articululŭ primŭ de erĭ, colóna 2-a, rêndulŭ 7 de susŭ sĕ se citéscă: In Craiova de finele semestrului ântêiu, revisorulŭ scóleloră primare a invitatŭ direcțiunile școleloră catolică și protestantă ca scóle private etc., ér la discursulŭ d-lui V. Babeșŭ, șirulŭ alŭ 2-lea din urmă sĕ se cetéscă *rĕspunsŭ* în locŭ de repaosŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureșianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 7 Februariu st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	96 20
Rentă de hârtiă 5%	86 70
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	145.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	95.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 —
Bonurĭ rurale ungare	103.30
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C3.40
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	103.40
Bonurĭ cu cl. de sortare	103 40
Bonurĭ rurale transilvane	103.40
Bonurĭ croato-slavone	104 50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	116.50
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	119.—
Renta de hărtiă austriacă	77 80
Renta de arg. austr.	80 20
Renta de aurŭ austr.	109 25
Losurile din 1860	130.50
Acțiunile băncei austro-ungare	856 —
Act. băncei de creditŭ ung.	281.—
Act. băncei de creditŭ austr.	292.—
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	6.03
Napoleon-d'orĭ	10.11
Mărcĭ 100 imp. germ.	62.80
Londra 10 Livres sterlinge	127.—

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 25 Ianuarie st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	91—	92—
Renta rom. amort. (5%)	93½	92½
» convert. (6%)	85¾	86½
Impr. oraș. Buc. (20 fr.)	33—	36—
Credit fonc. rural (7%)	101—	102¾
» „ „ (5%)	85—	86—
» » urban (7%)	98½	99¼
» » » (6%)	92—	92—
» » » (5%)	81—	82—
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	17.90	18.25
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.00—	2.02—

Cursulu pieței Brașovŭ

din 8 Februariu st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.46	Vênd.	8.48
Argint românesc	»	8.42	»	8.44
Napoleon-d'orĭ	»	10 08	»	10 11
Lire turcescĭ	»	11.46	»	11.50
Imperialĭ	»	10.46	»	10.50
Galbenĭ	»	6.00	»	6.03
Scrisurile fonc. »Albina»	»	101.—	»	102.—
Ruble Rusescĭ	»	116.—	»	117.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

9997/1886. t. k. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy Hamzea Iosif végrehajtatonak Sándu Iuon végrehajtást szenvedő elleni 118 frt. 75 kr. tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében, a brassói kir. törvszék Zernesti kir. járásbiróság területén lévö s Ujtohán határán fekvö az ujtoháni 124 és 89 sz. tjkvbe A + alatt 782, 797, 1225, 1226, 1491, 1880, 1965, 401 a/2, 401 b/2, 923, 1645, 1748 h. r. számu fekvőkre az árverést 466 fr. ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fenti ingatlanok az 1887. évi Márczius hó 17-ik napján délelőtt 9 órakor Ujtohán község irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át végrehajtató és képviselője kivételével készpénzben, vagy az 1881. 60. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi November 1-én 3.333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t. cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Brassóban, 1886. évi December hó 31-ik napján.

A kir. törvényszék mint tkkvi hatóság.

Deési, h, elnök. — **Jakab Alajos,** jegyző.

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealŭ (	—	—	—	1.14
(	—	—	—	—
Timișŭ	—	—	—	1.45
Brașovŭ (	—	—	—	—
(	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5.43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Hașfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighișóra (	11.29	—	9.19	—
(	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediașŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12.44	—	11.19 / 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blașiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12,48	—
Teiușă	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vințulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirișŭ	3.53	—	4.51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Clușiu (	5.30	—	5 56	—
(	—	6 03	—	8.00
Nedeșdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirișŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	--	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velințe	—	—	—	3.54
Oradia-mare (	—	9.13	—	4.05
(	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1.23	7.23
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena (	—	—	2.15	—
(	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	--
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11.05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.06	. .
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.17	—
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriș	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeșdu	—	—	4.58	6.24	--
Clușiu (	—	10.28	5.26	6.43	--
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriș	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1.13	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1 41	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2.35	—	—	—	12.12
Blașŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copșa mic	3 36	—	—	—	1.32
Mediașŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	--	—	3.03
Sigișóra	5.12	—	—	—	3.49
Hașfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Brașovŭ (	9.21	—	—	—	9.15
(	—	—	1.55	—	—
Timișŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ (	—	—	—	—	--
(	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vințulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Șibotŭ	12.52	—	4.50
Orăștia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborșin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9.33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10.27
Paulișŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovațŭ	7.59	—	11.25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok (	8 42	—	4 52
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	4.10	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	7.04
Glogovațŭ	4.43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulișŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6.28	7.55	—
Soborșin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.58	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9 51	10 42	--
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăștiă	11.11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12 18	12.29	--
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiușŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) **Petroșenĭ**

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Hațegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Banița	3.05	—	6.41
Petroșenĭ	3.37	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9,27	—	8.17

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroșenĭ	10 07	—	6.10
Banița	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Hațegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ